

Domstolen frågar remissinstanserna efter yrkanden:

Komplettering eller avvisning

Det är nu över fyra år sedan kraftindustrins kärnavfallsbolag lämnade in en ansökan om tillstånd att få bygga ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark. Sedan dess har det pågått ett granskningsarbete hos mark- och miljödomstolen och Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM. I domstolen gäller frågan fortfarande vilka kompletteringar som bolaget måste göra av ansökan innan den kan kungöras och prövas i sak. SSM har separat i sin granskning begärt och erhållit kompletteringar av bolaget och även börjat viss sakgranskning. Kärnavfallsbolaget har skickat in tre kompletteringar till domstolen, den senaste i slutet av mars. Nu har domstolen skickat ut en underrättelse till remissinstanserna och gett ytterligare en möjlighet att yttra sig om det finns fortsatta kompletteringsbehov. Senast den 26 juni vill domstolen ha yttranden med yrkanden om avvisning av ansökan eller kompletteringar.

Kraftindustrins kärnavfallsbolag SKB:s ansökan om att få bygga ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark och en inkapslingsanläggning vid Oskarshamns kärnkraftverk lämnades in i mars 2011. Fortfarande handlar prövningen om vilka kompletteringar

bolaget måste göra för att ansökan ska vara komplett nog för att kungöras och prövas i sak. Prövningen pågår både i mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt enligt miljöbalken och av Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM, enligt kärntekniklagen. De bägge prövningarna

ska vara parallella och samordnade. Bolaget har löpande lämnat in en stor mängd kompletteringar till SSM och myndigheten har redan börjat pröva ansökan i sak i vissa frågor trots att den ännu inte är kungjord. Till domstolen har

Artikeln forts på sid 2

Fortsatt oklarhet om kopparkorrosion

Kraftindustrins kärnavfallsbolag SKB anser sig ha kompletterat tillräckligt i frågan om kopparkorrosion kan ske i syrgasfritt vatten och väntar nu på Strålsäkerhetsmyndighetens bedömning. Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, anser SKB:s arbete med att ta fram ett underlag varit undermåligt, men att det finns resultat även från bolagets forskning som visar att koppar kan korrodera i syrgasfri miljö.

Frågan om koppar kan angripas av vatten i frånvaron av syrgas har länge varit en vetenskaplig kontrovers. Striden fick ny fart 2007 då KTH-forskare redovisade forskningsresultat som visade att koppar korroderar i syrgasfritt vatten. Kraftindustrins kärnavfallsbolag SKB bestriider att detta är möjligt med argumentet att det teoretiskt sätt inte borde gå. Bolaget skickade 2011 in en ansökan om att få bygga ett slutförvar för använt kärnbränsle där kopparkapslar i hundratals år ska hindra att

radioaktiva ämnen kommer ut. Därmed blev den vetenskapliga kontroversen en del av prövningen i stället för att avgöras innan.

Strålsäkerhetsmyndigheten har begärt flera kompletteringar om frågan om koppar kan korrodera i syrgasfritt vatten och kärnavfallsbolaget har tvingats utföra forskning vid Uppsala universitet och bolaget Micans i Mölnlycke. Kärnavfallsbolaget, SKB har

Bild från "Study of H₂ gas emission in sealed compartments containing copper immersed in O₂-free water", Microbial Analytics Sweden AB

Artikeln forts på sid 2

Forts. från sid 1

Komplettering eller avvisning

bolaget lämnat in två kompletteringar, en i april 2013 och en i september 2014.

Clink-komplettering

Kärnavfallsbolaget lämnade den 30 mars in en tredje komplettering av ansökan till mark- och miljödomstolen. Kompletteringen rörde främst mellanlagrings- och inkapslingsanläggningen Clink som bolaget vill bygga i Oskarshamn och som är en del av slutförvarssystemet. SKB har också lämnat in ett tilläggsyrkande att utöka mellanlagringskapaciteten från ca 8 000 till ca 11 000 ton i det existerande Clab, i det centrala mellanlagret för använt kärnbränsle.

Avvisning eller komplettering

Domstolen skickade den 13 april ut

en underrättelse till myndigheter och organisationer som deltar i prövningen. Remissinstanserna bereds tillfälle att senast den 26 juni yttra sig över om huruvida hela ansökan är komplett för att kunna granskas i sak, och lämna formella yrkanden om komplettering eller avvisning. Enligt domstolens tidsplan kommer SKB därefter eventuellt att få lämna synpunkter på inkomna yttranden. Under hösten kommer domstolen att göra en egen övervägning ”om de kompletteringar som begärs av myndigheter och organisationer är av sådan karaktär att processhinder föreligger”. Domstolen kommer även att behandla yrkandena med kompletteringskrav, eventuellt efter att ha genomfört en muntlig förhandling. En annan fråga som domstolen kommer att behöva ta ställning till är i vilken grad den ska behandla strålsäkerhetsfrågor. Kärnavfallsbolaget vill att domstolen

lämnar alla sådana frågor endast till SSM. Naturskyddsföreningen och MKG anser att domstolen i stor uträkning ska behandla strålsäkerhetsfrågor, som till exempel kopparkorrosion, eftersom dessa är avgörande för den långsiktiga miljösäkerheten. SSM och Kärnavfallsrådet har hittills i prövningen framfört en liknande hållning.

SSM-rapporter väntas i vår

Vad gäller Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM, och granskningen enligt kärntekniklagen så finns redan en remiss i sak utskickad med den nu aktuella svarstiden 31 januari 2016. Myndigheten kommer under våren och början av sommaren att släppa preliminära granskningsrapporter om vad de tycker i olika sakfrågor, t.ex. om möjligheten att deponera kapslar i förvaret och om den långsiktiga säkerheten.

[Läs mer på www.mkg.se](http://www.mkg.se)

Forts. från sid 1

Fortsatt oklarhet om kopparkorrosion

försökt att avfärda frågan som avgjord till dess fördel men fick i oktober 2014 ytterligare ett kompletteringskrav från Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM. Den 16 mars 2015 kom så den försenade kompletteringen, en samlad redovisning av kopparkorrosion i syrgasfritt vatten. Bolaget har fortfarande inte kunnat visa om koppar korroderar i syrgasfritt vatten men de håller ändå fast vid att det inte finns en korrosionsprocess. Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG:s bedömning är att

kärnavfallsbolaget SKB inte uppfyllt SSM:s begäran.

Forskningen saknas fortfarande

På Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM:s, begäran har bolaget skickat in de underlagsrapporter som använts till rapporterna om kopparkorrosion, bl.a. rapporten från Micans forskningsledare och professor Karsten Pedersen. Problemet är dock att kärnavfallsbolaget SKB vill ha ett tolkningsföreträde för resultaten, vilket inte gynnar den vetenskapliga kommunikationen rörande tolkningen av forskningsresultaten. MKG anser att SSM bör ta direktkontakt med Karsten Pedersen för att

diskutera forskningsresultaten. MKG anser dessutom att kärnavfallsbolaget SKB ska ge Karsten Pedersen fria händer att delta i en offentlig vetenskaplig diskussion om resultaten från Micans, oberoende av de kontrakt som kan finnas och som i dagsläget kan begränsa denna möjlighet.

Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM, kommer nu att granska den inlämnade kompletteringen som kommer att vara underlag till en preliminär granskningsrapport från myndigheten om frågor rörande den långsiktiga säkerheten.

[Läs mer på www.mkg.se](http://www.mkg.se)

Vetenskapliga brister och sluten forskning hos SKB

Naturskyddsföreningen och Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, har i samrådet och i den pågående prövningen av ansökan om ett slutförvar för använt kärnbränsle, varnat för den bristande vetenskapligheten i de underlag som sökanden, kraftindustrins kärnavfallsbolag SKB, lämnat in. Samt att bolaget hållit inne med forskningsresultat, bl.a. rörande kopparkorrosion, vilket gjort det mycket svårt att bedriva en allsidig granskning.

Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM, har under hösten 2014 gjort en granskning av kvalitetssäkringen av kärnavfallsbolagets kopparkorrosionsforskning, som en del i granskningen av slutförvarsansökan. I samband med den har myndigheten fått en tidigare hemlighållen rapport från ett SKB-projekt i Äspölaboratoriet, gjord år 2009. MKG anser att rapporten kan visa att koppar korroderar på ett sätt som bolaget inte anser vara möjligt. Denna företagsinterna rapport är ännu ett

exempel på att bolaget endast redovisar resultat som stämmer överens med deras uppfattning av vad som bör gälla.

I början av året skickade dessutom professor Roland Pusch, som under många år arbetat åt SKB, in en skrivelse till SSM där han anklagade kärnavfallsbolaget för att i en rapport ge en missvisande och bitvis felaktig bild av resultaten från ett lerbildningsförsök i underjordslaboratoriet i Äspö.

[Läs mer på www.mkg.se](http://www.mkg.se)

Sveriges första nationella kärnavfallsprogram

Strålsäkerhetsmyndigheten arbetar med det kärnavfallsprogram som ska skickas till EU-kommissionen senast den 23 augusti. Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, har lämnat sina synpunkter.

Strålsäkerhetsmyndigheten har fått i uppdrag av regeringen att ta fram ett nationellt program för hantering av svenskt radioaktivt avfall. Senast den 23 augusti ska det skickas till EU-kommissionen. Det är första gången Sverige skickar in ett sådant program enligt de krav som finns i EU-direktivet 2011/70/Euratom, artikel 12. Programmet ska redovisa tillkomst, hantering, behandling, transport,

mellanlagring samt slutlig förvaring av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. Dessutom ska frågor som rör offentlighet och samråd samt finansiering redovisas. Den 26 mars anordnade SSM ett seminarium, där de presenterade ett utkast på en ”plan för allt radioaktivt avfall” och välkomnade synpunkter på myndighetens arbete.

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, saknade bl.a.

beskrivningar av miljöbalkens mål och krav på alternativredovisningar i utkastet samt beskrivningar om ansvarsfördelningen mellan staten och industrin. MKG anser också att det nuvarande utkastet är otydligt och ger därför ett förslag på en ny struktur så att det som lämnas in till EU-kommissionen ska kunna bli ett verkligt nationellt program.

[Läs mer på www.mkg.se](http://www.mkg.se)

MKG i nytt EU-projekt: BEPPER

I februari startades det nya EU-finansierade projektet BEPPER, Broad Framework for Effective Public Participation for Environmental Decision-making in Radioactive Waste Management, som Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, är en del av. Projek-

tet, som är en del av arbetet som bedrivs av organisationen Nuclear Transparency Watch, NTW, kommer att lämna en rapport till EU-kommissionen med förslag på hur miljöorganisationers deltagande i samråd- och beslutsprocesser ska kunna förbättras inom kärnavfallsområdet i

Europa. Rapporten kommer att baseras på de krav på öppenhet, samråd och tillgång till juridiska processer som finns i Århuskonventionen. Dessutom kommer tillgången av resurser för ett effektivt deltagande att diskuteras.

[Läs mer på www.mkg.se](http://www.mkg.se)

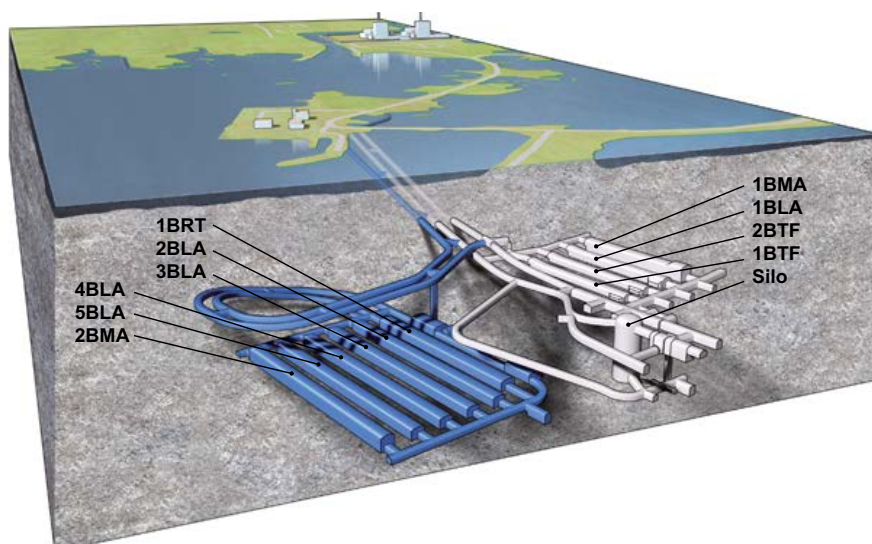
Remiss ute om nytt SFR

Ansökan om ett nytt slutförvar för låg- och medelaktivt kortlivat radioaktivt avfall, SFR 2, lämnades i december in till Strålsäkerhetsmyndigheten och mark- och miljödomstolen, som kommer att pröva ansökan parallellt och samordnat. Remisser har skickats ut med förfrågan om vilka kompletteringar som behövs för att ansökan ska vara komplett nog för att kungöras.

I syfte att kunna slutförvara kortlivat radioaktivt avfall från rivning av kärnkraftverken har kraftindustrins kärnavfallsbolag SKB ansökt om en ”utökad verksamhet” vid det befintliga slutförvaret för kortlivat låg- och medelaktivt radioaktivt avfall, SFR, i Forsmark. Ansökan lämnades in, kraftigt försenat, den 19 december 2014.

Ansökan har skickats in till Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM, som granskar ansökan enligt kärntekniklagen, och till Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt, som granskar ansökan enligt miljöbalken. I båda prövningar har en remiss skickats ut med begäran om yttranden om ansökan behöver

Artikeln forts på sid 4

Illustrationen är hämtad ur SKB:s miljökonsekvensbeskrivning sida 5 och föreställer befintligt SFR i grått och planen på tillbyggnad i blått.

kompletteras innan den kan kungöras. SSM har som sista svarsdatum den 30 september och vill även veta vad remissinstanserna tycker om ansökan i sak. Domstolens hade 2 mars som sista svarsdatum men några remissinstanser har fått förlängd svarstid till den 1 juni. Strålsäkerhetsmyndigheten däremot, som också är en remissinstans hos domstolen, ska svara på remissen senast den 29 december 2015

I samrådet som föranledde ansökan ansåg flertalet remissinstanser, bl.a. SSM, Kärnavfallsrådet, Östhammars

kommun, Naturskyddsföreningen och Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, att ansökan ska röra en ny anläggning, och därför prövas enligt bestämmelserna i 17 kapitlet miljöbalken, vilka innefattar en granskning av metod- och platsval, en obligatorisk tillåtlighetsprövning av regeringen samt bestämmelserna om s.k. kommunalt veto. Trots att kärnavfallsbolaget genom sin formulering av ansökan valt att gå emot dessa synpunkter har Strålsäkerhetsmyndigheten tagit emot ansökan som om den gällde en ny

verksamhet, och meddelat att de, efter sin granskning, kommer att lämna ett yttrande till regeringen. I samband med att domstolen beslutade om prövningens tidsplan den 28 april blev det också tydligt att frågorna om strålsäkerhet inte bara är viktiga i prövningen enligt kärntekniklagen utan också enligt miljöbalken.

Den 6 maj kommer Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM, ordna ett informationsmöte i Stockholm där SKB kommer att presentera ansökan och SSM redogöra för sin granskningsprocess.

[Läs mer på www.mkg.se](http://www.mkg.se)

Notiser

SSM: Studsvikslagen bör ses över

Den 11 februari skickade Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM, ett förslag till regeringen om att en översyn bör ske av Studsvikslagen. SSM vill att de problem och risker som kan uppstå då lagen upphör att gälla år 2018 utreds. Lagen reglerar finansieringen av det historiska kärnavfallet och för att riva gamla anläggningar, bl.a. forskningsreaktorerna i Studsvik.

Finska STUK positiva till slutförvar

Den finska strålsäkerhetsmyndigheten STUK lämnade den 11 februari sitt yttrande till regeringen om kärnavfallsbolaget Posivas ansökan om ett slutförvar för använt kärnbränsle. Myndigheten rekommenderade regeringen att godkänna

ansökan. Projektet kan dock komma att stoppas om de svenska myndigheterna gör en annan bedömning av den svenska slutförvarsansökan som bygger på samma metod.

Kärnavfallsrådets nya ledamöter: Mikael Karlsson och Ingmar Persson

Miljöministern Åsa Romson har den 17 december och 23 mars utsett nya ledamöter till regeringens rådgivande organ i kärnavfallsfrågor, Kärnavfallsrådet. Dessa var Mikael Karlsson, f.d. ordförande i Naturskyddsföreningen samt Ingmar Persson, professor i oorganisk och fysikalisk kemi vid Sveriges lantbruksuniversitet, SLU.

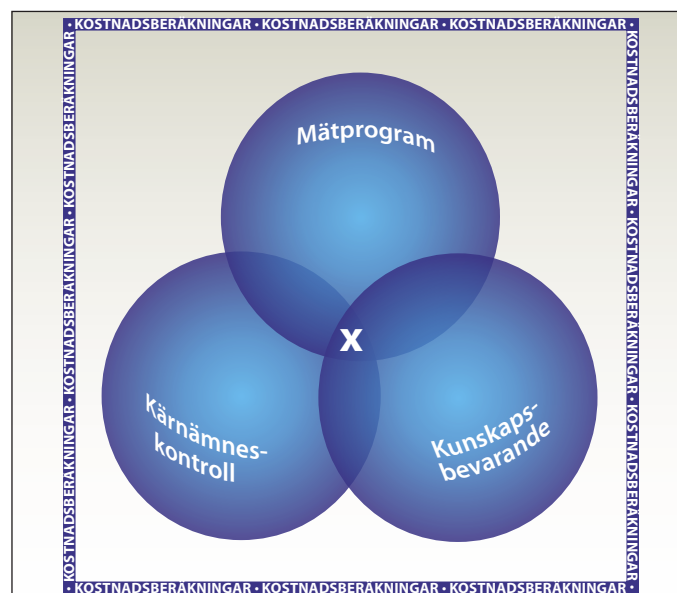
[Läs mer på www.mkg.se](http://www.mkg.se)

Kärnavfallsrådets kunskapslägesrapport 2015:

Kontroll, dokumentation och finansiering för ökad säkerhet

Den 23 februari överlämnade regeringens rådgivande organ i kärnavfallsfrågor, Kärnavfallsrådet, sin årliga kunskapslägesrapport till statssekreteraren på miljödepartementet Yvonne Ruwaida. Syftet med rapporten är att "belysa de frågor som Kärnavfallsrådet anser särskilt relevanta, och klargöra Kärnavfallsrådets synpunkter i dessa". Årets rapport tar upp frågor om kärnämneskontroll, kunskapsbevarande, mätprogram samt kostnadsberäkningar.

[Läs mer på www.mkg.se](http://www.mkg.se)

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG är ett samarbete mellan Fältbiologerna, Naturskyddsföreningen, Naturskyddsföreningen Kalmar län, Naturskyddsföreningen Uppsala län och Oss (Opinionsgruppen för säker slutförvaring i Östhammar). MKG erhåller stöd ur kärnavfallsfonden.

Första Långgatan 18 | 413 28 Göteborg
Telefon: 031-711 00 92 Fax: 031-711 46 20
E-post: info [at] mkg.se
<http://www.mkg.se>